

MIT ADHAT AZ AGRÁRKUTATÁS AZ ALFÖLDI ERDÉSZET SZÁMÁRA?

Szépe Ferenc

főosztályvezető

Földművelésügyi Minisztérium Mezőgazdasági Főosztály

Az Alföld erdősítése olyan jövőformáló törekvés, amely a táj természeti és társadalmi erőforrásait nem a korábbi évszázadok során már megszokott, kipróbált hagyományok mentén kívánja hasznosítani, hanem ezen az országrészen újszerűnek minősülő gazdálkodási forma kifejlesztésére és elterjesztésére tesz kísérletet. Egy ilyen történelmi léptékű vállalkozás jellegéből adódóan számos kockázatot hordoz magában, az ismeretlenségből eredő kételyek, fenntartások nehezítik a döntések meghozatalát. Tovább fokozza a kihívást, hogy az erdőtelepítés egy hosszútávra szóló elköteleződés, ahol sok évre előre kell megelőlegezni keresleti igények és környezeti feltételek meglétét egy olyan világban, melyre – úgy tűnik – éppen a gyorsuló változások összetettsége, kiszámíthatatlansága nyomja rá mindinkább bélyegét, akár a gazdasági, akár az éghajlati feltételeket vesszük figyelembe.

Mi is az tehát akkor, amit a piaci viszonyok alakulásától és az Alföld nyújtotta környezeti adottságoktól az itteni erdőgazdálkodás reálisan elvárhat? Milyen telepítési és művelési megoldások azok, melyek alkalmazásával a mezőgazdaság szempontjából gyakran kedvezőtlen, terméketlennek tűnő területeken is érték és haszon állítható elő? Milyen gondok, problémák fordulhatnak elő, azokat hogyan lehet kivédeni, elkerülni? A kérdések hosszú sorára bizony nem könnyű feleletet adni. Egy dologban azonban egészen bizonyosak lehetünk: sikerre akkor számíthatunk, ha a célok kitűzését és elérését magas szintű ismeretszerzési tevékenységgel támogatjuk, ha átgondolt és felelős kutatási programok alapján próbálunk ajánlásokat megfogalmazni.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy erős kutatási háttér ott jön létre, ahol a tudományos felkészültség a gyakorlattal való folyamatos partneri együttműködés igényével találkozik. Első hallásra meglepően hathat, de a kutatási tevékenység alakításában a mindennapok gazdálkodásának kulcsszerepe van: innen kiindulva és ide visszatérve lehet és kell az új ismeretek valós értékét mérni, mérlegelni. Kutatók és gyakorlati szakemberek kapcsolatát ezért nem alá- és fölérendeltségi viszonyokban kell meghatározni, sokkal inkább egyenrangú felek párbeszédének létrehozására kell törekedni. Úgy gondolom, hogy ez a mai tanácskozás is egy jó alkalom egymás véleményének kölcsönös meghallgatására, befogadására.

Az elkövetkezendő évek kutatási, fejlesztési és innovációs támogatáspolitikája, nem véletlenül, a tudományos és gyakorlati szféra közötti együttműködésének előmozdítását kiemelt feladatként fogalmazza meg. A már megjelent és a közeljövőben megjelenő pályázati kiírásokban fokozott elvárás a tudásátadási folyamat hatékonyságának növelése, a gyakorlat és az elméleti ismeret közötti dinamikus kölcsönhatás megteremtése. Ez a követelmény jelentős állami támogatások elnyerésének lehetőségét kínálja azoknak a gazdálkodóknak a számára, akik bátran vállalják a kutatóműhelyekkel és tudáscentrumokkal konzorciumi együttműködések kialakítását és konkrét jó gyakorlatok kidolgozását. És fordítva is igaz: olyan kutatóműhelyek remélhetnek működési és beruházási forrásokat, melyek nyitottak a gyakorlati oldal szakmai támogatására, kutatási feladataiknak a gazdálkodói igények alapján történő meghatározására.

A szakmán belüli kapcsolatrendszerek építése mellett ugyanilyen kulcsfontosságú kérdés a különböző szakterületek közötti partnerség kialakítása.

Egyre világosabban látható: a kutatásnak nemcsak az a feladata, hogy adott problémákra keressen minél praktikusabb választ, hanem a tudás fejlesztésének ugyanúgy elválaszthatatlan része az új nézőpontok felkutatása, a különböző megközelítések integrálása. Az alföldi erdőművelés szempontjából ez azért is lényeges, mert az ültetvénytudás gazdálkodás leginkább az erdészet és a növénytermesztés határterületeként értelmezhető. Az ilyen rendszerek megértése, értékelése egészen más felkészültséget és hozzáállást igényel, mint az eddig használt módszerek, keretek. Több szakterület tudását, tapasztalatát kell segítségül hívni, ha tájékozódni akarunk, ami akkor valósítható meg, ha mások véleményére nyitottak kívánunk lenni.

Az Alföld erdősitése idővel a természeti adottságok alakulására is kihat. Ez különös felelősség: helyes döntésekkel örökségünk értékét növeljük, míg esetleges helytelen lépésekkel a későbbi generációk számára súlyos terheket hagyunk magunk után.

Őszintén kívánom, hogy a mai tanácskozás tudásában és szakmai hivatásban egyaránt segítse mindannyiunk fejlődését, akik az Alföld jövőjéért cselekedni akarunk!